

KINNITATUD
SÜG Sihtasutuse
juhatuse esimehe
„ 17.“ märts 2010
käskkirjaga nr 1-3/15 p.1.2

OHUTUSJUHEND

REMONDITÖÖLISELE

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendi tutvustamine (esmajuhendamine) töötajale toimub pärast töötaja tööle vormistamist ja sissejuhatava juhendamise läbiviimist tööandja määratud päeva isiku poolt.

Töötaja täiendjuhendamine korraldatakse alljärgnevatelt juhtudel:

- uute töötervishoiu ja tööohutuse juhendite või õigusaktide kehtestamisel või kehtivate nõuete muutumisel;
- töökorralduse muutmisel või kui tema töös on olnud kolmest kuust pikem vaheaeg;
- tehnoloogia või töövahendite vahetamisel või uuendamisel;
- töötaja ümberpaigutamisel teisele tööle või tema tööülesannete olulisel muutumisel;
- kui töötaja rikkus tööohutusnõudeid, mis põhjustas või oleks võinud põhjustada tööõnnetuse;
- tööde või tegevuse puhul, mis ei kuulu töötaja töölepinguga määratud tööde või ametikohustuste hulka;
- kui struktuuriüksuse juht või töötaja ise peab seda vajalikuks;
- kui tööinspektor peab seda vajalikuks.

Täiendjuhendamise sisu ja mahu määrab tööandja.

Töötaja sissejuhatav, esma- ja täiendjuhendamine, väljaõpe ning töötaja iseseisvale tööle lubamine registreeritakse sellekohasel arvestuskaardil, päevikus või andmebaasis.

Töötaja kinnitab juhendamist, väljaõpet ning iseseisvale tööle lubamist oma allkirjaga.

Töötaja kohustused ja õigused

Töötaja on kohustatud:

- osalema ohutu töökeskkonna loomisel, järgides töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid;
- järgima tööandja kehtestatud töö- ja puhkeaja korraldust;
- läbima tervisekontrolli vastavalt kehtestatud korrale;
- kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid ning hoidma neid töökorras;
- tagama vastavalt väljaõppele ja tööandja antud juhistele, et tema töö ei ohustaks tema enda ega teiste elu ja tervist ega saastaks keskkonda;
- kohe teatama tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule õnnetusjuhtumist või selle tekkimise ohust, tööõnnetusest või tööülesande täitmist takistavast tervisehäirest;
- täitma tööandja, töökeskkonnaspetsialisti, töötervishoiuarsti, tööinspektori ja töökeskkonnavoliniku töötervishoiu- ja tööohutuslase korralduse.

Töötajal on keelatud töötada alkoholi-, narkootilises või toksilises joobes või psühhotroopse aine mõju all.

Ohutusnõuete rikkumise korral kannab töötaja vastutust töötajate distsiplinaarvastutuse seaduse alusel.

Töötajal on õigus:

- nõuda tööandjalt töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele vastavaid töötingimusi ning ühis- ja isikukaitsevahendeid;
- saada teavet töökeskkonna ohuteguritest, töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest, tervisekahjustuste vältimiseks rakendatavatest abinõudest, tervisekontrolli tulemustest ja tööinspektori ettekirjutusest tööandjale;

- tõsise, ähvardava või vältimatu õnnetusohu korral peatada töö ning lahkuda oma töökohalt või ohtlikult alalt;
- keelduda tööst või peatada töö, mille täitmine seab ohtu tema või teiste isikute tervise või ei võimalda täita keskkonnaohutuse nõudeid, teatades sellest viivitamata tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- nõuda enda üleviimist sobivale päevasele tööle, kui ööajal töötamine on isikule arsti otsuse alusel tervise tõttu vastunäidustatud ning tööandjal on võimalik töötajat vastavale tööle üle viia;
- saada tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest hüvitist vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale;
- pöörduda töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikmete, töötajate usaldusisiku ja asukohajärgse tööinspektori poole, kui tema arvates tööandja poolt rakendatavad abinõud ja antud vahendid ei taga töökeskkonna ohutust.

Töötaja tervisekontroll

Töötaja tervisekontroll, selle vajadus selgub riskianalüüsist või kehtivatest seadusaktidest, viiakse läbi tööajal ja tööandja kulul.

Töötaja tervisekontroll algab esmase tervisekontrolliga tööle asumise esimese kuu jooksul ning edaspidi töötervishoiuarsti näidatud ajavahemiku järel, kuid mitte harvem kui üks kord 3 aasta jooksul.

2. REMONDITÖÖDEL VALITSEVAD OHUD

Tegurid, mis võivad põhjustada kutsehaigusi:

- vaegkuulmist tekitav müra
- füüsilise ülekoormuse haigused
- keevitamisel tekkivad aerosoolid võivad tekitada nn. metallipalaviku.
- keevitamisel tekkiv kiirgus, mis koosneb eredatest valguskiirtest ja nähtamatutest
- ultraviolet ja infrapunakiirtest, võib tekitada silmadele kahjustusi.
- kokku puutumine mineraal- või klaasvatiga võib põhjustada kontaktnahapõletikku.
- kontaktist puidutolmu ja liimidega (dispersioon- ja vaikliimid, kampsol, orgaanilised lahustid) võib tekkida allergia ühe või mitme keemilise aine suhtes
- kokkupuude mitmesuguste värvidega võib avaldada toksilist (mürgistavat) või allergiat tekitavat toimet. Soovitatav oleks kasutada rohkem vees lahustuvaid värve

Kutsekahjustused on täielikult vältitavad isikukaitsevahendite hoolikal rakendamisel.

Töötamisel valitsevad ohud, õnnetusjuhtumid ja traumad:

- kukkumine kõrgustest (redelite, tellingute jm. kasutamine);
- kukkumine samal tasapinnal (ehituspraht, lohakil tööriistad, juhtmed jmt.)
- raskeid õnnetusjuhtmeid võivad põhjustada mitmesugused kukkuvad esemed (tegemist on kaalult raskete esemetega);
- elektrilöögi saamise võimalus töötamisel elektri- ja tõsteseadmetega;
- kukkumine katmata, piirestatmata avaustesse, kaevudesse, süvenditesse.

3. ÜLDNÕUDED

- 3.1. Tööülesannet tohib asuda täitma alles siis, kui selleks on teada ohutud töövõtted. Ohutusnõuete rikkumine võib põhjustada õnnetuse.
- 3.2. Mitte kasutada tööriistu ega seadmeid, mille käsitlemist ei ole teile õpetatud.
- 3.3. Töökoht peab olema küllaldaselt valgustatud.
- 3.4. Remonditöölisena lubatakse tööle isikuid, kes on vähemalt 18 aastat vanad ja saanud vastava ettevalmistuse.
- 3.5. Töövahendid, seadmed, kontrollmõõteriistad, tööriistad, käsi-tööriistad, tooted, detailid jms. peavad olema paigutatud selliselt, et oleks tagatud ohutus ja käepärasus. Tööriistad ja -vahendid tuleb paigutada põhimõtte järgi: vasakule need, mida võetakse vasaku käega, paremale need, mida võetakse parema käega. Töötaja peab hoidma oma töökoha korras ja koristama sealt ära mittevajalikud esemed, materjalid ja tootmisjäätmek.
- 3.6. Ebapiisava tugevusega või ebastabiilsetest materjalidest koosnevate konstruktsioonide ja pindade kasutamine on keelatud.
- 3.7. Töökohad peavad olema hästi valgustatud, kohtvalgustuse lambid ei tohi pimestada töötaja silmi.
- 3.8. Üld- ja kohtvalgustites võib kasutada vaid sellise võimsusega hõõglampe, millele valgustid on arvestatud.
- 3.9. Tööruum (-koht) peab kahjulike ainete olemasolul olema varustatud ventilatsioonisüsteemiga, mis tagab sanitaarnormidele vastava õhuvahetuse ja kahjulike ainete eemaldamise töötsoonist.
- 3.10. Aluspind (töölaud vm.), millisel asetseb elektrivoolu all olev aparaat, peab olema voolu mittejuhtivast materjalist.
- 3.11. Elektriseadmete ekspluatatsioon peab toimuma kooskõlas kehtivate elektriohutuseeskirjadega ja vastavalt kasutuseeskirjadele.
- 3.12. Töö lõpetamisel tuleb töökoha elektriseadmed vooluvõrgust välja lülitada. See nõue ei puuduta tööde tehnoloogiast lähtuvat ajutist töö katkestamist ning tehnoloogiaõuete või asutuses kehtestatud korra järgi ööpäev läbi töötavaid elektriseadmeid..
- 3.13. Töötajad peavad olema kaitstud otsesest või kaudselt kokkupuutest põhjustatud elektrilöögi eest.
- 3.14. Esmased tulekustutusvahendid tuleb paigutada nähtavale ja takistustest vabale pinnale, võimalikult väljapääsu lähedale.
- 3.15. Tuletõrjevahendite asukoht tuleb märgistada tuletõrjemärkidega. Märgid peavad olema piisavalt vastupidavad ja paigaldatud vajalikesse kohtadesse.
- 3.16. Tuleb vältida töötajate tervist kahjustava tõmbetuule tekkimist.
- 3.17. Töötajate füüsilise ülekoormuse vältimiseks tuleb töömeetodid ja -vahendid valida sellised, et nende kasutamine ei põhjustaks töötajale liigset koormust, eriti siis, kui tegu on pikaajalise kasutamisega.
- 3.18. Raskuste teisaldamisel tuleb kasutada käsitsitööd kergendavaid abivahendeid.
- 3.19. Töötamiskoha maa- või põrandapind peab olema sellise suurusega, mis võimaldab töötajatele piisavalt liikumisvabadust oma töö tegemiseks, arvestades kasutatavaid materjale ja töövahendeid.
- 3.20. Pinnad ei tohi olla libedad, neis ei tohi olla ohtlikke kühme, auke ega kallakuid.
- 3.21. Redelid peavad olema piisava tugevusega ja neid tuleb korrapäraselt hooldada. Redeleid tohib kasutada ainult otstarbekohaselt.
- 3.22. Teisaldatavad tellingud tuleb kindlustada juhusliku liikumise vastu.
- 3.23. Pinnas, millele tellingud paigutatakse, peab olema tasandatud ja tambitud. Sellelt tuleb tagada sademevee ärajuhtimine.

- 3.24. Tõsteseadmeid tohib käsitseda ainult eriväljaõppe saanud töötaja.
- 3.25. Kõigil tõsteseadmetel ja lisaseadistel tuleb selgelt näidata nende maksimaalne lubatud tõstejõud.
- 3.26. Tõsteseadmeid ja nende lisaseadiseid tohib kasutada ainult otstarbekohaselt.
- 3.27. Seadmestikud, mehhanismid ja töövahendid, kaasa arvatud käsitööriistad ja elektri- või muu energia jõul töötavad töövahendid, peavad olema hoitud heas töökorras. Neid tohib kasutada ainult selleks tööks, milleks nad on konstrueeritud, ja ainult asjakohase juhendamise ja väljaõppe saanud töötaja poolt.
- 3.28. Töötaja peab tundma ohutuid töövõtteid, käesolevat juhendit ja ettevõtte töösisekorraeskirju.
- 3.29. Töötaja on kohustatud kandma ettenähtud tööriietust ja kasutama isikukaitsevahendeid.

4. ENNE TÖÖD

4.1. Enne töö alustamist peab töötaja:

- riietuma ettenähtud tööriietusse, nõopima kätised, kontrollima, et poleks lehvivaid otsi, katma juuksed peakattega ning seadma korda isikukaitsevahendid;
- vaatama üle töökoha ja koristama sealt kõrvalised, tööd segavad asjad;
- kontrollima vajalike tööriistade korrasolekut.

4.2. Kõigist avastatud puudustest tuleb kohe teatada haldusjuhile, tööd ei tohi alustada enne, kui kõik ohutu töötamise tingimused on täidetud.

5. TÖÖ AJAL

5.1. Tisleri- ja puusepatööd:

- käsisaed peavad olema teravad ja korralikult räsatud.
- saetav puit tuleb üle vaadata, metallikillud ja naelad eemaldada.
- saagimisel ei tohi sõrmi hoida saehammaste lähedal.
- saetav puit tuleb kinnitada kindlalt. Materjali saagimine põlvel ja mistahes juhuslikel esemetel on ohtlik. Läbisaagimisel tuleb saetavat otsa käega toetada.
- hõõveldamisel hoitagu hõõvliit õigesti.
- laudu ja prusse ärgu hõõveldatagu kiududele vastassuunas. Töödeldav toorik tuleb kindlalt kinnitada.
- hõõvliit ei tohi laasta välja võtta sõrmega, vaid laastuava puhastada puitkiiluga.
- haamri vars peab olema kõvast puust ja ovaalne. Haamer peab olema tugevasti otsa kiilutud. Vars peab vaba otsa poole jämenema, et haamer seisaks paremini peos.
- kontrollida, et peitli käepide oleks sile ega anna pinde. Puitkäepideme otsa tuleb lüüa metallrõngas.
- peitliga ei tohi lõigata toorikut hoidva käe suunas. Aukude, pesade ja soonte õhnestamisel peab peitlit hoidma õigesti.
- materjali puurimisel tööpingil kasutatagu kelku.
- pikamõõtmeliste esemete kokkupanekul tööpingil ja töötlemisel kasutatagu tööpingi pikendit.
- pindade lihvimisel liivapaberiga tuleb viimane kinnitada klotsile.
- töö ajal mitte tegeleda kõrvaliste asjadega.

- tööd tuleb teha selliselt, et ei oldaks ise ohustatud ja oma tegevusega ei seataks ohtu ka kaastöötajate elu ja tervist.
- tooteid tuleb vinnastada nii, et oleks välistatud nende allakukkumine ja vinnade ümberminek.
- puitkonstruktsioonide ja abiseadiste (laudiste, tellingute, raketiste, piirete jne.) osade naelliidetes tuleb naelaotsad painutada ja puidusse lüüa;
- töökohtadel on keelatud puidujäätmeid laiali pilduda;
- kõrguses remonditöid tegevatel töölistel, kui puuduvad tellingud või töölavad, peavad olema kaitsevööd, julgestusköied ja kaitsekiivrid;

5.2. Maalritööd:

- kontrolli töökohta korrasolekut, korista sealt kõik tööd segav.
- tööks vajalikud värvid, lakid, lahustid jm. vii töökohale just nii palju, kui seda antud tööpäeval vaja võib minna. Kontrolli pealdiste olemasolu pakenditel ja tutvu nende ainete ohutu kasutamise juhistega.
- lakkide ja värvide ettevalmistamisel tuleb kinni pidada järgmistest ohutusnõuetest:
  - lakke ja värve tuleb valada väikepakendesse kas väljas või ventilatsiooniga varustatud ruumis isikukaitsevahendeid kasutades. Põranda võimaliku määrdumise vältimiseks valatakse lakke ja värve ääristega metallalustel;
  - töödel, kus tarvitatakse lakke ja värve suures koguses, tuleb neid segada ja teisaldada mehhaniseeritult;
  - on keelatud laadida lakke ja värve ettevalmistusmasinatesse, kui need töötavad;
  - värvid ja lakid tuleb töökohale toimetada kasutamiselvalmisena.
- tundmatu koostisega värve ja lahusteid ei tohi kasutada. Kasutatavatel värvidel peab olema taaral valmistajatehase märgistus ja kasutataval värvipartiil valmistajatehase poolt informatsioon värvmaterjali kahjulikkusest (ohutuskaart).
- üksteisega reageerivaid värvaineid tuleb hoida lahus.
- värve, lakke, lahusteid tuleb hoida hermeetiliselt suletavas taaras.
- viimistletavates ruumides kasutatavad tööriistad ja rakised peavad olema materjalidest, mis löömisel ei anna sädemeid.
- viimistlusmaterjalide töösegusid ei tohi ladustada töökohtadel. Materjalide ja nende komponentide alt vabanenud taara tuleb pärast tühjendamist kohe eemaldada.
- diklooretaani ja metanooli sisaldavate värvikandjate ja lahustitega värvimisel tohib kasutada ainult pintsli.
- nitrovärvide ja lakkidega samuti teiste aurustuvate orgaaniliste värvikandjatega viimistlemisel tuleb eriti rangelt kinni pidada tuleohutuseeskirjadest, sest antud materjalid on kergesti süttivad ja nende aurude õhusegud on plahvatusohtlikud.
- tuleohtlike ainete töötades tuleb rangelt täita vajalikke ettevaatusabinõusid;
- tööd kergesti lenduvate värvidega teostada hästiventileeritud ruumis.
- jälgige, et värnitsa keetmisel ei sattuks sellesse vett. See võib põhjustada vahu tekkimist ja tulise värnitsa väljapritsimist.
- põrandate ja värvimisseadmete saastumise vältimiseks tuleb värvaineid kallata ühest nõust teise vähemalt 50 mm kõrguste äärtega metallist aluspanni kohal. Värvide ja lahustite segamisel tuleb kanda respiraatorit ja kaitseprille.
- maalritööriistade (pahtlilabidate, pintslite, nugade) käepidemed tuleb iga päev pärast töö lõpetamist puhastada lahustiga. Voolikud ja pihustid puhastada ning pesta puhtaks laki- ja värvijääkidest, rakendades seejuures ettevaatusabinõusid.
- jälgige, et tööriistade käepidemed oleksid korras ja et neil ei oleks lohke ning ärataotud viltusi ääri.

- on keelatud hoida kergestisüttivaid vedelikke lahtises taaras, jätta ööseks ruumi värvainetega (lakid, lahustid jms.) saastunud pühkematerjali
- põrandale sattunud värv või lahusti tuleb kohe sealt koristada, kasutades kuiva liiva või saepuru, ning ruumist välja viia. Pühkelapid, kaltsud ja vatt tuleb pärast tarvitamist koguda kaanega metallkasti ja iga vahetuse lõpul viia ruumist välja selleks ettenähtud kohta.
- kui värvitakse küttekehasid ja keskküttetorusid ajal, millal need töötavad, tuleb vingu ärahooldamiseks ruumi tuulutada;
- tulekahju või plahvatuse vältimiseks ruumides, kus töötatakse tuleohtlike materjalidega, asetage ustele hoiatavad sildid, et keegi ei siseneks lahtise tule või suitsuga.
- kui tuleb töötada pihustiga.
  - enne pihustiga värvimise alustamist tuleb kontrollida voolikute, värvipaagi, värvipihusti, manomeetri, kaitseklapi, üksikkaitse-vahendite ja ventilatsiooni korrasolekut, kanalite puhtust ja kõigi osade koostööd.
  - pneumaatiliste värvimisseadmete voolikuid võib lahutada alles pärast suruõhu juurdevoolu katkemist.
  - värvimisseadme õhuvoolikud peavad olema tugevasti ühendatud, et õhusurve neid lahti ei rebiks. Keelatud on survevoolikutel kasutada isevalmistatud traatklambreid.
  - töö ajal tuleb perioodiliselt jälgida manomeetri näitu. Rõhku survepaagis ei tohi tõsta üle tööõhu.
  - ärge kasutage püstolit, mis laseb pihustist liiga palju värvi välja.
  - kui püstoli töös on tõrkeid katkestage töö ja peske püstol puhtaks või viige see remonti.
  - vertikaalpindade katmisel tuleb pihustit hoida risti värvitava pinnaga ja nii, et pihusti kaugus värvitavast pinnast oleks vastavuses pihusti valmistajatehase poolt antud kaugusega ning oleks välistatud liigse värviudu teke.
  - pihustamisega värvimiseks ei tohi kasutada pliidi, kaadmiumi jt. kahjulikke värvaineid sisaldavaid emaile, värve, krunte ja teisi materjale. Kohapeal valmistatavate lakk- ja värvmaterjalidest viimistlussegude retseptuurid tuleb kooskõlastada Tervisekaitsetalituse ja teiste asjaomaste järelevalveorganitega
  - kui suruõhuga värvides kasutatakse lenduvaid aine moodustavaid materjale, tuleb rakendada erilised ettevaatusabinõud nende aurude isesüttimise või plahvatamise vastu;
  - kinnistes ruumides on lubatud suruõhuaparaatidega ning kahjulikke lenduvaid aineid sisaldavate kiirestikuivavate lakkide ja värvidega töötada ainult siis, kui on läbitõmbetuulutus ja töölisel kannavad respiraatoreid ja kaitseprille;
  - värvipritse ning muid pneumaatilisi värvimisaparaate ja voolikuid tuleb enne teimida ja proovida hüdraulilise rõhuga, mis ületab tööõhu 1,5-kordselt;
  - kui leitakse värvipritside ja teiste pneumaatiliste aparaatide rikkeid, pole töö nendega lubatud;
- välimisi maalritöid tuleb teha tellingutel, ripptöölavadel, töölavadel. Selleks otstarbeks on keelatud kasutada redeleid, aknalaudu, juhuslikke tugesisid jm.;
- kui krunditakse ohtlike lenduvaid aine sisaldavat materjali pihustades, tuleb rakendada abinõud nende aurude süttimise või plahvatamise vastu ning kasutada respiraatoreid;
- vesivärvisegudega värvides lülitatakse elektrijuhtmestik vooluvõrgust välja;
- plahvatus- ja tuleohtlike ainete hooldmise metalltaarat tohib sulgeda ainult selleks otstarbeks ettenähtud korkidega ning avada sädet mittetekitavate tööriistadega;

- aknaavade täidiste välispindu tohib aknalaudadelt värvida ainult sel tingimusel, et töölisel on kaitsevöö ja julgestusköis, mis on kinnitatud hoone tugevate elementide külge;

5.3. Isolatsiooni- ja katusetööd:

- Kui töötamise või liikumise ajal on kukkumisoht, peab suurema kui 2-meetrise kukkumiskõrguse puhul rakendama ohutusabinõusid nagu kaitsepiirded, ohutusvõrgud jt analoogsed kaitsevahendid. Kui töö laadi tõttu on nende kasutamine võimatu, tuleb ohutuse tagamiseks anda töötajale ohutusvöö või -rakmed ning kinnitada need ohutustrosside või -kõitega või kasutada teisi julgestusmeetodeid.
- Lisaks peab ohutusabinõusid rakendama ka väiksema kukkumiskõrguse puhul, kui töö laadi tõttu on eriline kukkumisoht või eriohuga seotud pinnale kukkumise oht. Kukkumise vältimiseks paigaldatud kaitsepiirdel peab olema vähemalt ühe meetri kõrgusel paiknev käsipuu, jalapiire ja nende vahel 0,5 m kõrgusel asetsev vahepiire. Vahepiiret võib asendada ka otstarbekohaste plaatide või võrkudega. Kaitsepiirded tuleb paigaldada selliste töölavade või käiguteede vabadele külgedele, kus kukkumiskõrgus on vähemalt 2 m. Tellingutel peavad olema kaitsepiirded, kui kukkumiskõrgus on vähemalt 2 m.
- Kui katuse kalle on alla 15° ning katuseräästas kõrgem kui 3,5 m maapinnast, tuleb kukkumise vältimiseks kinnitada katuse serva külge kolme põikpuuga varustatud kaitsepiire. Kui tööd tehakse heades ilmastikutingimustes ning katusepind on libisemiskindel, tuleb kaitsepiire paigaldada juhul, kui räästa kõrgus ületab 5 m.
- Kui katuse kalle on 34° või suurem, tuleb lisaks lõikes 5 nimetatud abinõudele paigaldada täiendav kaitsepiire või ohutusvõrk mitte kaugemale kui 5 m tööpiirkonnast.
- Kui katuse kalle on suurem kui 60°, tuleb rakendada abinõusid arvestusega, et täiendava kaitsepiirde või ohutusvõrgu kaugus töötajast ei ületa 2 m.
- Kui katusetöö on lühiajaline ja töötaja julgestatakse ankurdatud ohutusvöö või -rakmetega, ei ole muude kaitseabinõude rakendamine vajalik.
- Katusele piirete, ohutusvõrkude jt kaitsevahendite paigaldamine ja nende eemaldamine katuselt peab olema töötajale ohutu.
- katusekatte remontimiseks lubatakse katusele minna alles pärast sarikate ja roovitise korrasoleku kontrollimist;
- enne katusekatte remontimise algust tuleb kontrollida rinnatise seisukorda ja kui see on lagunenu rakendada abinõusid selle toestamiseks;
- korstnapäid tuleb katta ja ventilatsioonišahtide otsakatteid paigaldada roovitisele pandud rõhtsalt laudiselt. Redelite kasutamine on keelatud. Kui korstnapead ja ventilatsioonišahtid on üle 1,5 m kõrged, kaetakse neid stabiilsetelt töölavadelt. Töölised kannavad sel juhul kaitsevöösid ja julgestusköisi;
- katusele tuleb tükkmaterjale ladustada ja neid vajaduse korral kinnitada nii, et nad kallet mööda ei saaks libiseda ja et tuul ei saaks neid maha puhuda;
- kuumi bituumenmastikseid tuleb valmistada erilistes bituumenikateldes, millel peavad olema segurid ning vedelkütuse või põlevgaasi etteandmiseks pihustid või tahkekütuse jaoks restidega kolded;
- katuse isolatsiooni bituumenssegude keetmise ja kuumutamise katlad kaetakse tihedalt mittesüttivate kaantega ja kinnitatakse. Katelde mahust tohib täita mitte rohkem kui 3/4;
- mastiksi keetmise ja kuumutamise kohad peavad asuma puitehitistest ja ladudest vähemalt 50 m kaugusel;

- kuumi bituumenmastikseid ja lakke valmistavad töölised peavad kandma kaitseprille, respiraatoreid, kummisaapaid ja kaitseriietust;
- kuumutatud mastiks toimetatakse kohale mehhaniseeritult, tüvikoonuselistes, ülespoole ahenevates ja tihedalt suletavates kaantega paakides. Paake tohib täita mitte rohkem kui 3/4 nende mahust;
- karniise ja rinnatise kaetakse ning vihmaveetorude lehtreid paigaldatakse ja vahetatakse tellingutelt, rippöölavadel või teisaldatavatel töstukitel;
- töötavat katelt on keelatud jätta järelevalveta ja hoida katla lähedal kergsüttivaid vedelikke;
- kui katla seinad läbi põlevad või vuugid lahti tulevad, peab bituumeni kuumutamise kohe lõpetama, massi välja laadima ning katelt puhastama ja parandama;
- katla kuuma kolde juurde on keelatud minna rõivastega, millele on valatud kergsüttivaid aineid;
- kohad, kus kuuma bituumengaasiga töötatakse, samuti nende läbikäigud ja juurdepääsud peavad olema hästi valgustatud.

5.4. Klaasimistööd:

- klaasi tohib vedada ja kanda ainult kastides püstasendis. Üksikuid klaase on keelatud kanda, isegi lühikese vahemaa taha, paljakäsi;
- kõrgemal kui esimesel korrusel tuleb aknaid klaasida ja klaase vahetada hingedelt mahavõetud raamidelt;
- klaasija jalgade all peab olema puitrest;
- klaasi lõikamiseks tuleb paigutada spetsiaalne juhtliistudega töölaud; klaasija peab kandma sõrmekaitseid;
- paksu klaasi murdes tuleb lapiktangide põskedele panna kaltsu, et ära hoida klaasi pragunemist;
- klaasitud katuseid ja laternaid tuleb remontida tugevasti kinnitatud treppidelt, käsipuuga laustöölavadel või katusele ja raamidele paigutatud laudistelt;
- aknaraamide klaasimisel on keelatud kasutada redeleid;
- välimiste raamide klaasitud framuuge tuleb paigaldada kaitsevööd kandes.

5.5. Vihmaveetorude, akna veelaudade ning fassaadide eenduvate osade katete asendamine:

- vihmaveetorusid, akende veelaudu ning fassaadide eenduvate osade katteid asendatakse tellingutelt, rippöölavadel ja teisaldatavatel töstukitel;
- rippöölavad ja liikuvate töstukite tööplatvormid peavad olema asendis, mis võimaldab kõiki töid teha töökoha piires;
- fassaadidel, rippöölavadel või teisaldatavatel töstukitel töötades tuleb inimeste viibimiseks ja sõidukite läbisõiduks ohtlik tsoon piirestada;
- ööpäeva pimedal ajal on keelatud hoonete fassaadidel töötada rippöölavadel ja liikurtöstukitel;
- hoonete fassaadidel on keelatud igasuguste remonditööde tegemine aknaavades, rõdudel ja eenduvatel osadel viibides;
- fassaaditöörinde piires olevad elektervalgustusvõrkude sisestused tuleb demonteerida, katta puitrenniga või pingestustada;
- kõik rippöölavadel ja teisaldatavatel töstukitel töötajad peavad kasutama kaitsevöösid, mis on haagitud ploki või tõsteplatvormi taha kinnitatud julgestustrossi külge.

5.6. Lukksepatööd:

Tuleb jälgida, et:

- kruustangide spindlivint ei tohi olla kulunud ega loksuda; haardepakid ei tohi olla kulunud ega loksuda ja peavad sulgema ühtlaselt;
- haamri põhi peab olema mõlkideta ja kergelt kumer ning mitte kiivas. Haamer peab varre otsas istuma kindlalt, loksumata ja nihkumata. Haamri vars peab olema sile, ovaalse ristlõikega ja vähe jämedam vaba otsa poolt;
- meisel, ristmeisel, torn- ja auguraud peavad olema vähemalt 150 mm pikad. Meisli ja ristmeisli lamedaks löödud ots peab olema 60-70 mm pikk ning meisli lõiketera peab olema sirge või vähe kumera kujuga. Pole lubatud tööd teha niisuguste instrumentidega, millistel on pürad kisalistsiks taotud või milliste sabad on karastatud;
- viilidel ja kaabitsatel peavad olema hästi kinnitatud ja võruga varustatud puust pead. On keelatud ühe viili pead kasutada teise juures, eriti kui on tegemist väikese viiliga, milline mahub pea auku poolest-saadik;
- mutrivõtmed peavad oma mõõtudelt vastama täpselt poltide ja mutrite mõõtudele, nad ei tohi olla kokku taotud ega ära kangutatud;
- elektrilistel instrumentidel peab olema maandusjuhe. Viimase kinnitus kere külge ei tohi logiseda;
- puuri lõikeservad peavad olema teritatud ühtlaselt; silindriliste puuride saba ei tohi olla koonuses ega omada sügavaid kriimustusi, nad ei tohi olla kõverad ega padrunis loperdada (visata);
- rauasaelehed peavad olema pragudeta ja murdunud hammasteta ning olema küllaldaselt pingutatud käsisaeraami vahele;
- suruõhuinstrumentide voolikute kinnitusklambrid peavad olema siledad ilma teravikkudeta. Ajami otsa kinnitatud instrument peab seal istuma jäigalt. Voolikutest peab olema vesi välja puhutud.
- metallide raiumisel kasutage kaitseprille
- kontrollida, et rihtimisplaat, alas ja teised rasked abinõud püsiksid kindlalt alusel. Haamriga neile koputades, kontrollida kõla järgi, kas nad on ilma pragudeta
- tööriista hoida selleks ettenähtud kohas

5.7. Elektrikäsimasinatega töötamine:

- Veendu, et tööasend on kindel, enne elektrilise tööriistaga tööleasumist ja sellega töötamise aja jooksul. Töökoht peab olema küllaldaselt valgustatud.
- Plahvatusohtlikes tingimustes ja keemiliselt aktiivses keskkonnas, mille toime kahjustab metalli või isolatsiooni, on masinate kasutamine eluohtlik ja seetõttu keelatud.
- Lume- ja vihmajärg (kui need masinad ei ole veekindlad ja neil puuduvad veekindlust tähistavad märgid) on masinate kasutamine eluohtlik ja seetõttu keelatud.
- Tööpaigas peab olema korras pistikupesa elektrikäsimasina vooluvõrku lülitamiseks.
- Töötamiseks kõrgel tuleb kasutada treppe või lavasid. Juhuslike esemete kasutamine jalgealusena või töötamine nõjaredelil on ohtlik ja seetõttu keelatud.
- Enne tööle hakkamist trepilt või töölavalt tuleb kontrollida nende seisukorda ja põrandal või maapinnal püsimist.
- Töö korral, mis annab eemalepaiskuvaid laaste, tolmu, kilde või sädemeid, tuleb kasutada isikukaitsevahendeid (kaitseprille või visiire, tolmu- või respiratooreid). Tugeva müra puhul tuleb kanda kõrvaklappe või –trophe. Töödeldes detaile või konstruktsioone, mis asuvad pea kohal, tuleb kasutada kaitseprille ja kiivrit

- Ilma isikukaitsevahendideta on elektriseadme klemmide ja rikutud isolatsiooniga juhtmete puudutamine keelatud. See on eluohtlik!
- Elektrikäsimasina tohib sisse lülitada vahetult enne tööalgust.
- Elektrikäsimasinat käest kätte andes, tuleb see välja lülitada ja hoida tuleb seda ainult käepidemest. Keelatud on hoida tööriistast või juhtmest, see võib põhjustada ohtlikke olukordi.
- Töötamisel tuleb jälgida, et toitejuhe ei keerduks ega satuks löikeriista vastu või mõne muu purustava eseme alla või vahele. Masinate toitejuhtmed tuleb võimaluse korral üles riputada, et need ei puutuks masina töötamisel kokku kuumade, märgade või õliste pindade ega seadmetega.
- Tööseisakutel masina asetamine põlvedele või enda vastu surumine võib põhjustada juhusliku (iseenesliku) sisselülitamise ja tekitada raskeid vigastusi.
- Masinale tööorganit kinnitades tuleb jälgida, et see oleks õiges asendis ja tugevasti kinni.
- Tööriista tuleb kinni hoida selleks ette nähtud isoleeritud pindadest ja püüda hoiduda tööriista kokkupuutumisest varjatud elektrijuhtmete või selle enda toitejuhtmega, et vältida pingestatud juhtmetest seadme metallkorpuse kaudu elektrilöögi saamist.
- Tööorganit tohib vahetada alles siis, kui masin on täielikult seiskunud ja pistik võrgust eemaldatud.
- Metallilaaste tuleb eemaldada spetsiaalse konksu või harjaga, mitte palja käega või puhumisega, sest see võib kaasa tuua raskeid vigastusi.
- Materjali, mis töötlemisel eraldavad tervisele ohtlikku tolmu (nt. asbest ei ole lubatud töödelda).
- Tööriista tuleb juhtida sellest mõlema käega kinni hoides.
- Töötlemise ajal ei tohi töödeldavast detailist altpoolt kinni võtta.
- Kontrolli, et töödeldavas materjalis ei oleks kõrvalisi materjale.
- Tööorgani kinnikiilumise korral tuleb mootor koheselt välja lülitada.
- Hoidu eriti väikeste detailide töötlemisest.
- Töötlemise ajal peab detail kindlalt oma kohal paiknema ja olema paigaltnihkumise vastu tõkestatud.
- Suuri detaile tuleb piisavalt toestada
- Elektrikäsimasinate kasutamisel tuleb täita kõiki masina kasutusjuhendis antud nõudeid. Masinat tuleb hoida löökide, ülekoormuse, õlide ja saastumise eest.
- Juhusliku seiskumise korral tuleb masina lüliti välja lülitada.
- Juhul, kui seintes või lagedes on süvistatud elektrijuhtmeid, tuleb aukude puurimise, soonte raiumise või freesimise ajaks neist vool välja lülitada ning rakendada meetmeid voolu juhusliku sisselülitamise vältimiseks.
- Kui töötamisel on oht juhuslikult vigastada süvistatud torustikke, tuleb enne töö algust torustike kraanid kinni keerata ja torustikud tühjendada.
- Rohkesti tolmu tekitavate materjalide saagimisel, puurimisel või lihvimisel tuleb masinat korrapäraste ajavahemike järel puhastada. Tuleb tagada kaitseseadiste laitmatu funktsioneerimine.
- Elektrikäsimasina pistik tuleb võrgust välja lülitada järgmistel juhtudel:
  - tööriista vahetamisel või seadistamisel;
  - masina viimisel ühest tööpaigast teise;
  - töövaheajal;
  - töö või vahetuse lõpetamisel.
- Vältimaks ohtlikke olukordi ja töövigastusi on keelatud:
  - jätta võrku lüüatud masin järelvalveta;

- anda masin üle teisele töötajale, kellel pole selleks kasutamise õigust;
- töötada nõjaredelil;
- rakendada juhtmete või kaablitele tõmbepinget või riputada neile raskusi;
- ületada masina passis lubatud vaheajata töörežiimi;
- võtta masinalt maha vibratsioonikaitsevahendeid või tööriista juhtimise abinõusid;
- masina lahtivõtmine või remontimine eriloata.
- Töö tuleb kohe katkestada, kui masinal esineb kas või üks järgmistest rikestest:
  - pistikühenduse, kaabli või läbiviigitoru vigastus;
  - harjahoidiku katte vigastus;
  - lüliti korrapärase töö;
  - harjade sädelemine, ringtuli kommutaatoril;
  - määride väljatilkumine reduktorist või ventilatsiooni avade kaudu;
  - isolatsiooni põlemisele iseloomulik suits või lõhn;
  - mõrad keredetailides, käepidemetes, kaitsekattes või nende purunemine;
  - tööriista purunemine.
  - kõigist avastatud puudustest ja rikestest teata tööjuhile nende kõrvaldamiseks.
  - avastanud kas või kõige väiksema isolatsiooni läbilöögi tunnuse, mille puhul on masina kere puudutamisel tunda kerget torkimist
- **Elektritrelliga töötades:**
  - tuleb ohutuse tagamiseks alati kasutada koos komplekti kuuluva külkäepidemega. Selleks, avada vastupäeva pöörates külkäepideme kinnitusvõru. Paigutada külkäepide seadme kinnituskaela külge. Seejärel paigaldada puurimissügavuse piirik ja keera- ta külkäepide kasutusvajadusele sobiva nurga all kinni. Trellide puhul, millel lisakäepide kee- ratakse korpuse sisse, tuleb veenduda, et käepide oleks tugevasti kinni. Trelli tuleb juhtida kahe käega.
  - Külgepandud meisliga ei tohi perfortrelli löökpuurimise režiimil kasutada.
  - Vältida trelli kasutamist kangina, kui meisel on paigaldatud. Löökpuurimiseks peab seade alati olema seatud päripäeva pöörlemissuunale (R).
  - Pöörlemissuuna ümberlülitit tohib lülitada siis, kui mootor on täielikult seiskunud
- **Elektriliste saagidega töötades:**
  - tuleb jälgida, et lõikeriista ette ei satuks metallesemeid, mis võivad põhjustada lõikeriista purunemise ja töötaja vigastamise.
  - Rohkesti tolmu tekitavate materjalide saagimisel tuleb saagi korrapärase ajavahemike järel puhastada. Tuleb tagada kaitsevadiste laitmatu funktsioneerimine.
  - Saeketast ei tohi pidurdada seda küljelt surudes.
  - Liikuvat saekatet pole saagimiseks vaja tagasitõmmatud asendisse kinnitada.
  - Liikuv kaitsekate peab vabalt liikuma, et see läheks ise kergesti ja täpselt oma lõppasendisse tagasi.
  - Töötamise ajaks peab lõhestuskiil alati olema külge kinnitatud, väljaarvatud sisselõigete teostamisel.
  - Elektrisaaga okste saagimisel kasutada saelati keskosa, mitte selle otsa. Ettevaatlik tuleb olla pinges okste saagimisel. Puude saagimisel kasuta ja järgi konkreetse elektrisaetehasejuhendis toodud saagimisõpetust.
- **Ketaslõikajaga töötamisel:**
  - tuleb kasutada selliseid töötlemistarvikuid, mis on ette nähtud vähemalt selle pöörete arvu jaoks, mis on näidatud tööriista andmeplaadil. Kui lihvkettaid või

teisi töötlemistarvikuid kasutatakse nende nominaalnäitajast suurema pöörete arvuga, võivad need välja lennates kahju tekitada.

- Arvesse tuleb võtta lihvketta jaoks maksimaalsena lubatud läbimõõtu.
  - Lihvketta keskmeava peab tugiäärrikuga sobima ilma lõtkuta. Kasutada ei tohi mitte mingeid ülemineku- ega ahendusdetalle.
  - Pärast töötlemistarviku vahetamist tuleb iga kord lasta nurklihvimiseseadmel prooviks umbes 30 sekundit pöörelda. Seejuures tuleb ketaslõikajat mõlema käega tugevasti kinni hoida ja iseenda kehast võimalikult kaugel hoida. Jälgida, et keegi ei viibiks ohtlikus läheduses. Pärast ketaslõikaja väljalülitamist jätkab see enne peatumist veel u. 10 sekundi jooksul pöörlemist.
  - lihvkettaid tuleb hoida määrdeainetega määrdumise ja löökide eest!
  - kahjustatud ja vibreerivaid töötlemistarvikuid ei tohi kasutada.
  - mitte kunagi ei tohi abrasiivlõikekettaid kasutada jämelihvimiseks! Lõikeketastel ei tohi rakendada külgsurvet.
  - alati tuleb kasutada lihvketta jaoks sobivat kaitsekattet. Kate on vajalik seadme kasutaja kaitsmiseks ketta purunemisel tekkivate kildude eest.
  - alati tuleb jälgida, kuhu lendavad sädemed. Ohtlikud piirkonnad tuleb katta raskestisüttivate katetega. Tuleohtlike kohtade juures töötades tuleb käepärast hoida vastavad kustutusvahendid.
- **Lihvkäiaga töötamisel:**
    - tuleb lihvketast kontrollida järgmiselt: lasta lihvketal vabalt nööri küljes rippuda jes rippuda. Lüüa seda kergelt puidust esemega. Laitmatus korras lihvketas annab selgelt kõlava heli.
    - kliriseva heli korral on lihvketas kahjustatud.
    - lihvketast ei tohi taguda.
    - mitte kasutada kahjustatud lihvkettaid.
    - lihvketta ava ei tohi suuremaks puurida.
    - asetada seade tasasele alusele ja kinnitada kruvidega, kasutada seadet ainult kuivades ruumides.
    - töötamise ajal peab kaitsekate olema paigaldatud.
    - lihvketast võib kasutada, kuni ta on kulunud ülima kinnitusääriku läbimõõduni.
  - **Kolbkompressoriga töötamisel:**
    - keelatud on suunata suruõhku enda või teiste isikute suunas.
    - keelatud on reguleerida rõhuregulaatori abil kompressori tööõhku kõrgemale kui tehase poolt antud nimirõhk.
    - keelatud on muuta tehase poolt reguleeritud ohutusklapi parameetreid.
    - keelatud on kompressori detailide puhastamiseks bensiini või teisi kergsüttivaid aineid.
  - **Kuumaõhupuhuriga töötamisel:**
    - ei tohi seda suunata kergesti süttivate materjalide poole!
    - mitte kunagi ei tohi vaadata puhuri väljapuhumisavasse.
    - kuumaõhupuhuri hooletu kasutamise tagajärjel võib tekkida tulekahju.
    - mitte kunagi ei tohi kasutada kuumaõhupuhurit juuste kuivatamiseks.
    - süttivate materjalide või plahvatusohtlike gaaside lähedal kuumaõhupuhuriga töötades tuleb olla väga ettevaatlik.
    - ühte punkti võib kuumaõhupuhuri suunata vaid lühikeseks ajaks.
    - pidada meeles, et kuumus võib kanduda põlevatele materjalidele väljaspool kasutaja vaatevälja.
    - kuumaõhupuhurit võib kasutada üksnes hästi ventileeritud kohtades.
    - kasutamise käigus tekkivaid aure ei tohi sisse hingata.

- kasutamisel ei tohi kuumapuhurit jätta järelvalveta.
- pärast kasutamist tuleb panna kuumapuhur käest tugipindadele toetuma ning lasta sellel enne hoidmiskohta paigutamist maha jahtuda.
- põletuste oht: puhuri väljapuhumisava ei tohi katsuda.
- **Taldlihvijaga töötamisel:**
  - tuleb jälgida, et selle ette ei satuks mingeid esemeid, mis võivad põhjustada tööriista purunemise ja töötaja vigastamise.
  - tuleb täita kõiki taldlihvija kasutamisjuhendis antud nõudeid.
- **Teemantpuurimisseadme või –sae kasutamisel:**
  - kontrolli, et tööpiirkond ei oleks liiga märg. Kuivata pind, kui vajalik, enne seadme kasutamist;
  - kontrolli puuri kinnitust spindlisse ning puuri teritust;
  - kontrolli kinnitus- ja loodimisseadeldiste korrasolekut;
  - kontrolli instrumendi korrasolekut; rikkis ja kõlbmatu tööriista kasutamine on keelatud;
  - kontrolli töökoha valgustust, selle piisavust teostatav töö iseloomule.
  - korista töökohalt kõik, mis segab tööd.
  - veendu, et jahutusüsteem oleks korras.
  - veendu, et toitekaabel, - juhe on terved, et elektrisüsteem oleks vigastuteta.
  - puurides läbi põranda võta kasutusele vajalikud abinõud tööpiirkonna all asuvate inimeste ja materjalide kaitsmiseks.
  - **töötamine alusele kinnitamata puurimisseadmega on rangelt keelatud.**
  - **Teemantpuurimisseadme kinnitamiseks kasuta ainult ettenähtud kinnitusmeetodeid. Improviseeritud kinnitused on keelatud.**
  - seadme kinnitamisel alusele ja aluse puuritavale pinnale, kasuta võtmeid, mis vastaksid mutrite ja poldipeade mõõdetele.
  - vali igal konkreetsel juhul kindlaim kinnitusviis. Ära kasuta vaakumkinnitust seadme vertikaalsetele pindadele, nagu sein, kinnitamiseks ning aukliku või ebatasase põranda puhul, juhul kui terasesisaldus töödeldavas materjalis on suurem standardsest.
  - veendu, et seade või selle alus on kindlalt aluspinnale kinnitatud. Aluse liikumine puurimise ajal võib põhjustada puuri täksimist töödeldava pinna vastu ja lõiketerade purunemist ning puuri kinnijäämist avasse, mis põhjustab puuri vigastusi.
  - veendu, et seade on loodis. Nurga all puurimise puhul, et puur on õige nurga all.
  - enne seadme tööle lülitamist kontrolli alati, et kinnitused on tugevad ning kindlad ja mutrivõtmed on eemaldatud.
  - vaakumkinnituse puhul kontrolli, et tihend oleks terve, saavutatud hõrendus (vaakum) vastaks tootja tingimustele. Kui esineb puudusi, kontrolli tihendit.
  - mõõteriist peab olema taadeldud ja mõõteriistal peab olema ära märgitud nõutav hõrenduse piir.
  - vaakumi tekitamiseks kasutada ainult töökorras seadet.
  - aluse vaakumi alt vabastamiseks kasuta ainult vastavaid klappe, muud meetodid on keelatud.
  - ankur-tungraua meetodi puhul kasuta sobiva pikkusega ja ainult kindlaid, vastupidavaid torust või puust abivahendeid.
  - järgi seadme õlitamise ja tarvikute vahetamise nõudeid. Ära õlita ja puhasta puuri/saagi selle käigu ajal.

- enne kui käivitad puurimis-, saagimisseadet, veendu iga kord, et käivitamine ei ohusta kedagi.
  - puuri/saehammaste murdumise vältimiseks kontrolli aeg-ajalt puuritera/saehammaste teravust. Nüri puuriga/saega töötamine on keelatud.
  - puuri/sae vahetamist ja kinnitamist teosta ainult pärast seadme täielikku seismajäämist. Puuri väljalülitamisel on keelatud spindli pöörlemist peatada kätega kinnivõtmise teel.
  - väldi puuri-, saeterade ülekuumenemist. Kui süttib punane tuli, lülita seade välja ja lase tal maha jahtuda. Enne rohelse tule süttimist ära mootorit käivita.
  - jälgi, et oleks tagatud õige jahutusvedeliku pealejooks – 4-6 liitrit minutis. Reguleeri vedeliku pealejooksu vee kontrollklapi abil.
  - väldi seadme iseeneslikku käivitumist. Veendu, et seade on välja lülitatud, enne kui juhtme kontakti ühendad.
  - lastes lahti kandmiskäepidemest võta kindlat kinni toitekäepidemest, et vältida toitekäepideme pöörlema hakkamist.
  - tekkinud laastud eemalda harjaga ja ainult pärast puuri seiskamist. Ära puhu neid suuga ega eemalda käega.
  - ära kummardu peaga spindli lähedale, ära tööta lahtiste juustega.
  - ära aseta tööriistu jms. seadme liikuvate osade lähedale, ära lähenda käsi pöörlevale puurile.
  - kaitseks laastude eest pane ette kaitseprillid või paigalda kaitsekilp.
  - eelatud on kiirusreguleerija eemaldamine pöörleva spindli korral.
  - määri seadet regulaarselt.
  - hoia õhuava ja –toru puhtad, et tagada mootori korralik ventilatsioon.
  - kontrolli mootoriharjasid iga 200 töötunni järel ja vaheta harjad, kui nad on lühemad kui 0,6 cm.
  - keelatud on hoida seadet välistingimustes vihma käes.
  - peale töö lõpetamist eemalda alati aluselt vaakumtihend.
  - täida täpselt konkreetse puurimisseadme ja sae tehasejuhendi kasutus- ja ohutusnõudeid.
- **Piikvasaraga töötamisel:**
    - ei tohi meisliga seadet löökpuurimise režiimil kasutada.
    - vältida seadme kasutamist kangina, kui meisel on paigaldatud.
    - löökpuurimiseks peab seade alati olema seatud päripäeva pöörlemissuunale (R).
    - pöörlemissuuna ümberlülitit tohib lülitada siis, kui mootor on täielikult seiskunud.

5.8. Redelil töötamine:

5.8.1. Redelit võib kasutada ainult kasutusjuhendis ettenähtud otstarbel ja viisil.

5.8.2. Redelite liigitus

Käesolevas ohutusjuhendis käsitletakse järgmisi redeli liike:

- Najaredelid:
Jagamatu trepipostiga redelid.
- Harkredelid:
Harkredel koosneb kahest üksikredelist, mis on sümmeetriliselt ühendatud hingedega ühises tipupunktis ning paigaldatud A-kujuliselt.
- Treppredelid:
Treppredel on varustatud toetusjalgadega ning lamedate astmetega, mis paiknevad horisontaalselt, kui trepp on üles seatud.

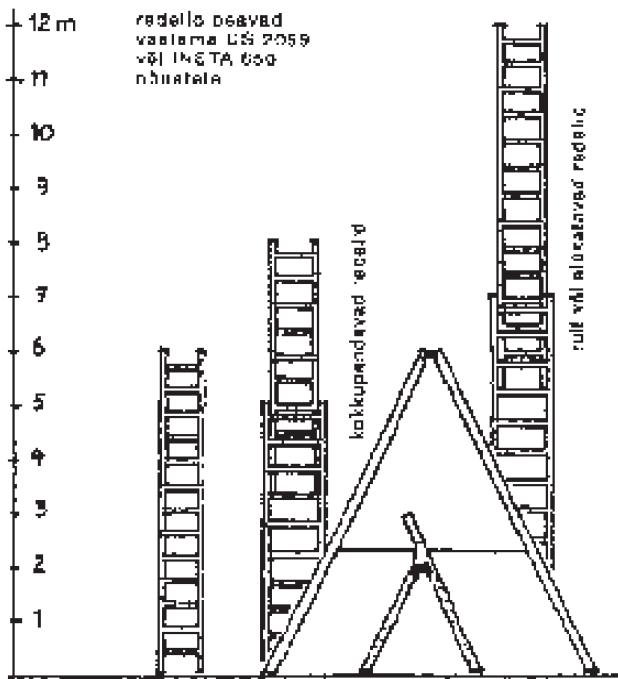
- Teleskoopredelid:
Teleskoopredelid koosnevad paralleelsetest üksikredelite sektsioonidest, mis on kinnitatud teineteise külge juhtsoonte abil, nii et nende pikkust saab muuta.
- Kokkupandavad redelid:
Kokkupandav redel koosneb kahest või enamast üksikredelite sektsioonist, mida saab redeli kasutamiseks kokku panna ning mida saab täielikult lahti võtta säilitamiseks või transportimiseks.
- Kombineeritavad redelid:
Kombiredel koosneb kahest üksikredelist ning teda saab kasutada üksikredelina, harkredelina või teleskoopredelina. Kahe üksikredeli laius on võrdne mõlemas otsas.

5.8.3. Redelite reguleerimine ja paigaldus

- Teisaldatavad redelid peavad olema reguleeritud sellisel viisil, et neid oleks võimalik kasutada, töökorda seada ning hooldada nii, et sellest ei tekiks ohtu kasutajale või teistele isikutele.
- Redel peab olema varustatud kasutusjuhendiga ning olema selgelt märgistatud tootja informatsiooniga. Vajalikus ulatuses peab kasutusjuhendis olemasolev informatsioon olema märgitud ka redelil. Sellisteks andmeteks võib näit. olla:
  - lubatud pikkus
  - lubatud koormus
  - redeli kalle
  - hoiatus ohtliku kasutamise viisi eest
- Kasutusele võetavad redelid peavad miinimumina vastama DS/INSTA 650 või EN 131 nõuetele. Soovitav on osta vaid neid redeleid, millel on selgelt märgitud, et nad vastavad nendele nõudmistele.
- Lisavarustus, näit. katuseharjasangad, konksud ja redelijalad peavad kuuluma samasse redelisüsteemi või olema valmistatud sellisel viisil, mis on silmnähtavalt sobilik kombineerimiseks.
- Redeleid ei tohi paigutada vetruvale või ebastabiilsele alusele, näit. autole, või paigaldada tellingutele.
- Redeleid võib paigaldada vaid horisontaalsele ning püsivale pinnale. Iga redelipost tuleb hästi ning ühtemoodi toetada. Kui see ei ole võimalik, peab kompenseerimiseks ühte redeliposti turvaliselt pikendama ning vajaduse korral tuleb rakendada eriaabinõusid nihkumise vältimiseks. Väiksemate kõrgusvahede kompensatsiooni võib teostada, kasutades selleks üksikut turvalist alust.
- Pikendusjalga võib treppidel teostava töö puhul kasutada vaid väikestel ühekaldelistel redelitel ning eeldusel, et redel on selleks mõeldud.
- Üksikredelid, kokkupandavad redelid ning teleskoopredelid peab paigaldama õige kalde all, tavaliselt 60-70 kraadi all.
- Seadmeredelid peavad alati olema kindlustatud nihkumise vastu, näit. Alt kinnitamise abil või sobiva redelijala kasutamise abil.
- Redel, mis seatakse üles masti vms. najal, peab olema varustatud sobiva toetusseadmega, juhul kui konstruktsioon ei tee seda ülearuseks.
- Harkredelid peavad olema turvaliselt kindlustatud redelipostide nihkumise vastu kettide või muu sama turvalise abivarustuse abil, mis peavad olema mõlemal pool ning olema paigutatud u. 1/3 redelipostide kõrgusest.
- On lubatud kettide paigutamine poole redeliposti kõrgusele, kui redelil on kuni 9 astet.
- Harkredelite tipuosad ei tohi olla teineteise suhtes pinges, et ei tekiks kinnisurumise ohtu.

- Kombineeritavatel redelitel, mida kasutatakse harkredelitena, peavad olema ketid või mõni muu sama turvaline kindlustus, ning redelijalad.
- Redeleid ei tohi paigutada uste, väravate vms. ette, kui viimaseid ei ole kinnitatud avatud asendisse, suletud või neid valvatakse.
- Redeleid mida kasutatakse juurdepääsuviimaseks, peab turvaliselt kinnitama, et nad oleksid kindlustatud nihkumise ja ümberkukkumise eest. Nad peavad ulatuma vähemalt 1,0 meetrit üle juurdepääsukoha. Suurema kui 5,0-meetrise kõrguse puhul on soovitatav juurdepääsu võimaldamiseks kasutada trepitorne, treppi vms.
- Redelite õige kasutamine hoiab ära kukkumisõnnetused. Redelid peavad alati olema kindlustatud nihkumise vastu.
- Redelitel võib transportida vaid kergekaalulisi ning kergestikäsitsetavaid esemeid.
- Redelite suurimad lubatud pikkused.

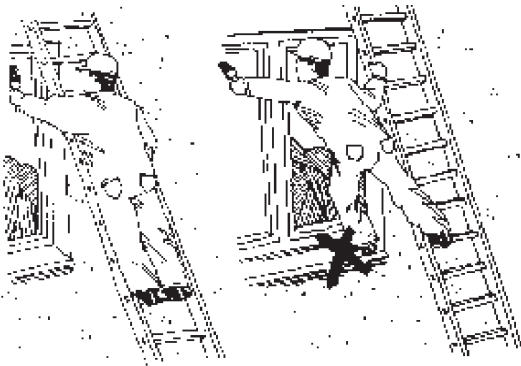

- Redel tuleb paigaldada nii, et see kasutamise ajal seisaks kindlalt ja et töö tegemiseks ei tuleks võtta ebaloomulikke ja ebamugavaid asendeid. Et oleks tagatud kindlus ja tasakaalu püsimine. Redel peab seisma tugeval sobiva suurusega liikumatul alusel nii, et redelipulgad püsiksid horisontaalasendis. Rippredel, välja arvatud nõorredel peab olema kinnitatud nii, et see ei liigu ega kiigu.
- Kokkupandava redeli libisemist tuleb takistada redeli üla- või alaosa kinnitamisega, libisemist takistavate vahendite või muude lahenduste kasutamisega. Juurdepääsuredel peab olema piisavalt pikk, et ulatuda vähemalt ühe meetri võrra üle juurdepääsutasandi, välja arvatud juhul, kui redel on statsionaarselt kinnitatud.
- Lukustatavat mitmeosalist redelit ja pikendusredelit tuleb kasutada nii, et selle eri osad ei saaks üksteise suhtes liikuda. Liikuv redel tuleb enne sellele astumist fikseerida liikumatusse asendisse. Üksikredelid ei tohi kokku siduda, liimida ega ühendada kruvide ega naelte abil, välja arvatud juhul, kui see on kasutusjuhendis ette nähtud.

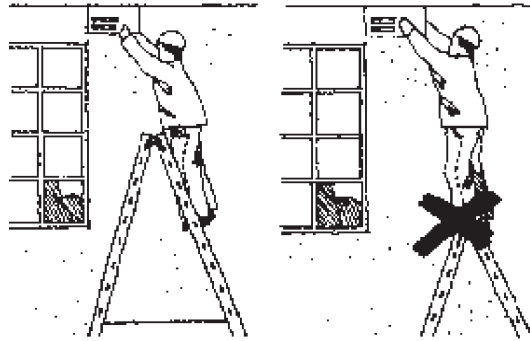
5.8.4. Redelil töötamine

- Redeleid kontrollitakse vähemalt üks kord kuus. Kontrollimise kohta koostatakse akt, kuhu märgitakse kontrollimises osalenud isikud, kontrollimise aeg ja tulemus ning võimalikud parandusettepanekud. Kontrollimisel avastatud puudused tuleb võimalusel kõrvaldada kohe või enne töövahendi kasutuselevõttu.
- Redelit tuleb kasutada nii, et töötaja saaks sellest kogu aeg kinni hoida ja sellele kindlalt toetuda. Redel peab võimaldama sellest kindlat kinnihoidmist ka siis, kui redelil olles midagi kantakse.
- Redelil seistes ei tohi töötada korraga kauem kui 30 minutit. Mitmekülgse pikemaajalise töö puhul, mida teostatakse vahelduvalt redelilt ja püsivalt aluselt (põrand, maapind jms.), võib reteleid siiski kasutada, kui redelite kasutusaeg kokku ei ületa kolmandikku antud isiku päevasest tööajast. Keelatud on seista kõrgemal kui ülalt kolmandal pulgal või astmel. Üldjuhul ei tohi redelil töötada kõrgemal kui 5 meetrit aluspinnast. Eriolukordades on siiski lubatud teostada kergemad tööd ka suuremal kõrgusel, näit. vahetada lambi pirn. Kui redel on pikem kui 5 m, tuleb ta kinnitada.
- Kui tööd teostatakse redelilt, peab redeli paigutust muutma vastavalt töökäigule, nii et tööobjektini ulatumiseks ei ole vajalik suuremat vahemaad, kui üks käepikkus.
- Redelitel töötamisel peavad töötajal jalas olema sobivad jalatsid pehme libisemiskindla tallaga. Jalats peab kindlalt jalas püsima.
- Redelil töötamise eel, tuleb veenduda, et redelid oleksid sobivad antud töö teostamiseks. Lisaks tuleb teha kindlaks, kas redel on kättsaamise hetkeks üle kontrollitud ning korras, s.t ilma vigade ja puudusteta, ning samuti korrektselt hooldatud.
- Redelil võib korraga viibida vaid üks inimene. Harkredelil siiski üks inimene kummalgi poolel.
- Üksikredelitel ei tohi kanda esemeid, kui need esemed pole kergekaalulised ning kergestikäsitsetavad.
- Töövahendid peavad olema kerged ja kergestikäsitsetavad ning nendega peab saama töötada, kasutades selleks ühte kätt.
- Üksikreteleid ei tohi kokku siduda, kokku liimida, ühendada kruvide või naelte abil, kui nad ei ole selleks määratud.
- Metallreteleid ja redelitalades vabalt paikneva metalltugevusega puuredeleid ei tohi kasutada kohtades, kus on kokkupuutekoht pingestatud elektrijuhtmete ning osadega.
- Redeleid ei tohi paigaldada uste, väravate vms. ette, kui viimased ei ole kinnitatud avatud asendisse, suletud või neid valvatakse

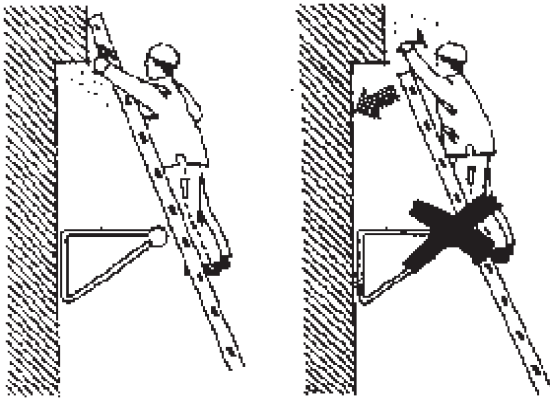
- Mõned näited:

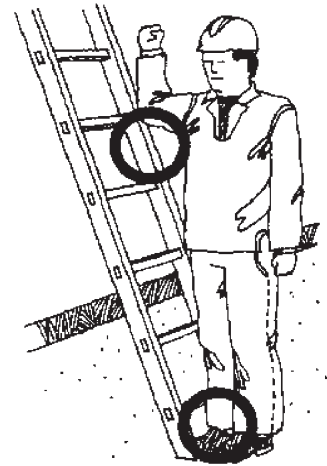
Redelil töötades, tuleb redeli paigutust muuta vastavalt töö käigule nii, et kaugus töötsoonini ei oleks suurem, kui üks käepikkus

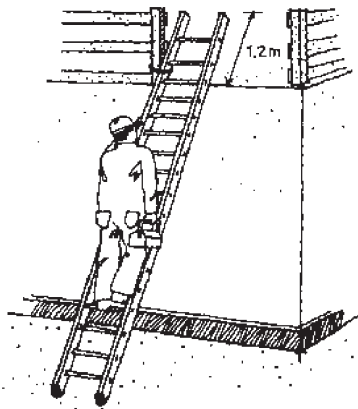
Redelil töötamisel ei tohi seista redeli ülemisele otsale lähemal, kui ülevalt kolmandal astmel.

Nõjaredel peab toetuma alati otsaga, mitte kunagi ainult keskelt

Üksik-, kokkupandavad- ja rull-väljalükatavad redelid tuleb paigaldada õige kalde all, tavaliselt 60-70 kraadi all.

Redelil võib transportida ainult kergekaalulisi ja kergesti käsit-

setavaid esemeid. Juurdepääsuks kasutatavad redelid tuleb paigutada selliselt, et nad ulatuksid vähemalt 1,2m üle juurdepääsukoha. Redel tuleb kinnitada selliselt, et oleks välistatud redeli nihkumine ja ümber kukkumine.

5.8.5. Redelite säilitamine ja hooldamine:

- Üksikuid kasutuses mitteolevaid redevaid peab säilitama nii, et nad ei alluks mittevajalikele mõjudele, näit. ilmastiku mõjudele, suurele kuumusele, ning alati vastavalt tootja juhtnõoidele.
- Kahjustatud ning defektseid redevaid kasutada ei tohi. Redevaid peab parandama turvalisel ning kompetentsel viisil vastavalt tarnija juhtnõoidele.
- Puuredevaid (v.a välimine talapool) ei tohi värvida, vaid neid tuleb töödelda läbipaistva lakiga, läbipaistva värvi või muu sarnasega.
- Redevaid peab põhjalikult üle vaatama kompetentne isik vastavalt tootja juhtnõoidele-tavaliselt üks kord aastas. Ülevaatus peab hõlmama nii redevaid, kui ka kogu lisavarustust.Redelid peavad olema registreeritud koos ülevaatus tulemuse äranäitamisega.

5.9. Hõövelpingil töötamine:

5.9.1. Rihthõövelmasinad

- Käsietteandega hõövelmasinate noavõllid peavad olema silindrilise kujuga ja tasakaalustatud.
- Hõövlinoad peavad olema paigaldatud selliselt, et nad oleksid omavahel paralleelsed ning et nende lõiketerad joonistaksid ühesuguse läbimõõduga ringjoone. Hõövlinoa tera ei tohi ulatuda üle laastumurdja rohkem kui 1,5 mm.
- Sissepandavad laastumurdjad peavad tihedalt liibuma nugade pealispinnale kogu nende pikkuses, olema ühesuguse kujuga, ja hoolikalt tasakaalustatud ning neil ei tohi olla väljalöödud kilde ega täkestatud kohti.
- Noavõlli töötav osa peab olema kaetud isesulguva kaitsekattega, mis avab noavõlli ainult töödeldava detaili laiuselt.
- Noavõlli töövaba osa suundlati taga peab olema täielikult kaetud suundlati igas asendis.
- Suundlati ei tohi kinnitada pitskruvidega.
- Enne pingi käivitumist tuleb pöörata noavõlli käsitsi ja veenduda, et see ei puuduta töölauda.
- Kui noavõlli kate puudub või on korrast ära, on pingil töötamine keelatud.
- Rihtlaua ja suundlattide pealispinnad peavad olema tasased ja siledad.
- 400 mm-st lühemaid või 50 mm-st kitsamaid või 30 mm-st õhemaid toordetaile võib käsietteande puhul hõöveldada ainult spetsiaalsete tõukeklotside abil.
- Õhukesi ja lühikesi detaile võib üheaegselt pakkidena hõöveldada ainult kinnitusvormide abil.
- Profiilne, kõverjooneline hõöveldamine ilma spetsiaalse šabloonita on keelatud.
- Etteandmismehhanismiga varustatud rihthõövelmasinaga kahe või rohkema erisuguse paksusega detaili üheaegne hõöveldamine on lubatud ainult tingimusel, et igauks neist surutakse kindlalt vastu masinalauda.
- Etteandemehhanism peab olema noavõllidega blokeeritud nii, et ükskõik, millise noavõlli peatamine kutsub esile etteande seisumise.
- Hõöveldatud detailide pikkus ei tohi olla väiksem kui eesmine ja tagumine etteandevaltsi telgede vahe, pluss 100 mm.

5.9.2. Paksushöovelmasinad

- vaata põhjalikult üle ja veendu, et noavõll on täielikus korras, noad õigesti teritatud, rihitud ja kindlalt kinnitatud, võll pole paindunud, on tasakaalustatud, võlli kael istub tihedalt kuullaagris, laastumurdja ääred on sirgjoonelised, ilma rämmete, kõveruste ja mõradeta, rihveldatud etteandmise valtsid on pragudeta ja kulunud pinnata, etteandmismehhanismi kaitsesõrmedel pole katkiseid hambaid.
- vaata tähelepanelikult üle ja veendu kaitsekate ja ohutusseadeldiste korrasolekus, nagu kaitsesõrmed, kaitsemantel, erišabloonid lühikeste detailide läbilaskmiseks, hammasraste, rihmülekanne ja rihmseibi kaitsed.
- vaata üle ja õlita võlli etteandmisvaltside laagrid ning etteandmismehhanismide hammasrattad.
- tagasilöögikaitsed, olenemata sektsioonsete etteandmisvaltside olemasolust, peavad olema üles seatud kõikidele masinatele. Masinalaua esiotsa peab täiendavalt olema üles seatud kate kiikuvatest tagasilöögiplaatidest.
- rihvelvõllidel ei tohi olla pragusid, väljalöödud ribisid ega kulunud pindu
- kahe või rohkema erisuguse paksusega detaili üheaegne hõoveldamine on lubatud ainult tingimusel, et igaüks neist surutakse etteandmisvaltsidega kindlalt vastu masinalauda.
- rihvelvõllidel ei tohi olla pragusid, väljalöödud ribisid ega kulunud pindu.
- töö ajal mitte võtta maha kaitsepiirdeid.
- mitte seada laastu paksust üle 5 mm.
- mitte seista hõoveldatava laua otsa kohal, sellega väldite vigastusi võimalikust tagasilöögist.
- mitte hõoveldada jäätunud puitu.
- veenduda, et hõoveldatavas puidus ei oleks naelu, kilde ega muid metallesemeid.
- seisatada hõovelpink kohe kui noavõll hakkab lõikama ebaühtlaselt või kui märkate noavõllil vibreerimist.

5.10. **Raskuste käsitsi teisaldamine:**

- Raskus või selle teisaldamine võib põhjustada terviseriski, kui see:
  - on liiga suure massiga või mõõtmetelt kogukas;
  - on kinnihaaramiseks ebamugava kujuga;
  - on ebastabiilne või selle sisu võib liikuda;
  - oma kuju või konsistentsi tõttu võib töötajat vigastada, eriti kokkupõrkel teise esemega.
  - teisaldamiseks nõutav füüsiline pingutus on liiga suur;
  - raskust saab teisaldada ainult ülakeha pöörates;
  - teisaldamisega võib kaasneda raskuse äkiline liikuma hakkamine;
  - teisaldatakse ebakindla või ebamugava kehaasendiga.
  - teisaldustööks ei ole piisavalt ruumi, eriti vertikaalsuunas;
  - põrand on ebatasane või libe, põhjustades kukkumisohtu;
  - teisaldustööd tuleb teha erinevatel põranda- või töötasapindadel;
  - jalgealune on ebapüsiv;
  - õhutemperatuur või -niiskus ei ole teisaldustööks sobiv või puudub vajalik ventilatsioon.
  - teisaldustöö on liiga sagedane või pikaajaline, põhjustades suurt koormust eelkõige selgroole;
  - puhke- või taastusaeg on liiga lühike;

- raskuse tõstmine-langetamine toimub ebamugavas kõrguses, nt õlavöötmet kõrgemale või allpool põlvede kõrgust, või ebamugavas kauguses, nt kehast eemal;
  - raskust ei saa kandmisel toetada vastu keha või kui kandmise vahemaa on liiga pikk;
  - tööprotsessist johtuvatel tehnilistel põhjustel ei saa töötaja oma töötempot muuta;
  - töötaja kannab ebasobivat riietust, jalanõusid või kui tema muu varustus ei sobi teisdustööks.
  - töötaja on füüsiliselt nõrk konkreetse ülesande täitmiseks;
  - töötajalpuudub ohutuks teisdustööks vajalik väljaõpe.
- Kandmistee peab olema vaba, tasane ja võimalikult lühike, eesliikujast ärgu püütagu mööduda, et juhuslikult kukkunud ese kedagi ei vigastaks.
  - On keelatud kanda vaate seljas, sõltumata nende massist. Seista rööpe või kaldteid mööda mahaveeretatava kauba ees või pealeveeretatava kauba taga ning veeretada laste rõhtpinnal äärtest lükates
  - Vedelikku sisaldavat taarat võib vedada (teisaldada) ainult eripakendis. Klaastaara tuleb asetada püsti (kork ülespoole).
  - Kaubakastide ümberpaigutamisel tuleb käte vigastamise vältimiseks iga kast enne üle vaadata. Väljaulatuvad naelad ja plekiribade otsad tuleb kinni lüüa.
  - Materjale, detaile ega tooteid ei tohi ladustada korratult. Lasti mahapanekul tuleb veenduda, kas see asetub õigesti ja püsivalt.
  - Teisaldatavaid esemeid tohib maha võtta ainult virnade või hunnikute pealt. Enne nende mahavõtmist virna otsast, tuleb veenduda, kas kõrvalseisev ese püsib kindlalt ja ei kuku ümber.

5.11. Puurpingil töötamisel:

- Järgida seadme õlitamise ja tarvikute vahetamise nõudeid. Mitte õlitada ja puhastada puuri selle käigu ajal.
- Enne puurpingi käivitamist, veenduda iga kord, et käivitamine ei ohustaks kedagi.
- Puuri murdumise vältimiseks kontrollida aeg-ajalt puuritera teravust. Nüri puuriga töötamine on keelatud.
- Puuri vahetamist ja kinnitamist teostada ainult pärast seadme täielikku seismajäämist. Puuri väljalülitamisel on keelatud spindli pöörlemist peatada kätega kinnivõtmise teel.
- Vältida puuri ülekuumenemist.
- Peatada puurpink ja katkestada vool järgmistel juhtudel:
  - puurpingi juurest eemaldamisel isegi lühikeseks ajaks;
  - töö ajutisel katkestamisel;
  - elektrikatkestuse puhul;
  - puuri korrastamiseks, määrimiseks, puhastamiseks ja töökorda seadmiseks;
  - seadme remondi ajal, reguleerimise ja kontrolli, tarvikute paigaldamise ajal;
  - jäätmete ja puurimislaastude eemaldamiseks;
  - kui elektrijuhe on vigastatud.
- Väldi mootori ülekoormamist.
- Tekkinud laastud eemaldada harjaga ja ainult pärast puuri seiskamist. Mitte puhuda neid suuga ega eemaldada käega.
- Mitte kummarduda peaga spindli lähedale ega töötada lahtiste juustega.

- Mitte asetada tööriistu jms. seadme liikuvate osade lähedale ega lähenda käsi pöörlevale puurile.
- Kaitseks laastude eest panna ette kaitseprillid või paigalda kaitsekilp.
- Määrida seadet regulaarselt.
- Täita täpselt konkreetse puurimisseadme kasutus- ja ohutusnõudeid.

5.12. Ketassael töötamisel:

- Ketassaag tuleb enne töötamise algust hoolikalt üle vaadata ja teda üksikasjalikult kontrollida (saeketta kinnituse kindlus ja tugevus, hammaste teritus ja räsamine, hõõrduvate osade määrimine).
- Igasugusel, isegi lühiajalisel töövaheajal tuleb pink välja lülitada.
- Pingi väljalülitamine on kohustuslik: töötlemisinstrumendi vahetamisel, kinnitamisel ja mahavõtmisel, pingi remontimisel, puhastamisel ja määrimisel, laastude ja puru koristamisel.
- Elektrivoolu katkemisel tuleb pink otsekohe välja lülitada.
- Tuleb kanda ettenähtud erirõivaid ja panna nõöbid korralikult kinni.
- Saetav puit tuleb üle vaadata, metallikillud ja naelad eemaldada.
- Töökoht ketassae juures peab olema hästi valgustatud. Saepingil ei tohi hoida mingeid kõrvalisi esemeid, tööriistu, naelu, lauajuppe ega laaste. Põrand tööpingi ümbruses peab olema puhas ega tohi olla täis kuhjatud.
- Tuleb kontrollida, et saepuru, laastude ja tükkjäätmete eemaldamise mehhanismid oleksid töökorras.
- Töötaja on enne tööd kohustatud kontrollima, et ette nähtud ventilatsioonisüsteem oleks töökorras.
- Töö alguses tuleb ketassaag tühikäigul sisse lülitada ning alustada saagimist, kui saeketas on saavutanud maksimaalse kiirusega.
- Saetavast puidust tuleb enne tööpingile asetamist kõrvaldada naelad, mustus, mört, jm.
- On keelatud töötada, kui rõivaste nõöbid pole kinni, paelad ripuvad jne.
- Saagides peab tööline asuma tööpingist veidi kõrval, et vältida lööke puidu tagasipaiskumisel.
- Töötades ei tohi lubada elektrimootori ja saevõlli laagrite ülekoormust ega kuumenemist.
- Saeketas peab olema kaitstud kaitsekestaga, ketta taha peab olema paigaldatud kiil.
- Kiilu terava osa ja saeketta tagumiste hammaste vahekaugus ei tohi olla üle 10 mm. Kiil peab ulatuma üle saeketta ülemiste hammaste.
- Pinki ei tohi seisata, surudes vastu saeketast puutüki vm. esemega.
- Saeketta alumisel, mittetöötaval osal peab olema põhjata lauspiire.
- Töö tuleb katkestada, kui materjali etteandmise rullide töö on raskendatud.
- Töövaheajal ning elektrivoolu katkemisel tuleb kõigepealt välja lülitada elektrimootor.
- Puhastada, pühkida ja saepuru koristada tohib ainult siis, kui mootor on välja lülitatud ja saeketas seiskunud.
- Viskuvat, mõranenud ning murdunud hammastega ketassaagi kasutada ei tohi.
- Ketassaagi ei tohi kasutada töödeks, milleks ta ei ole ette nähtud.
- Töödeldava saematerjali hoidmine saeraamil või piiretel on keelatud.

5.13. Elektrikäiaga töötamisel:

- Koristada töökohalt kõik, mis segab tööd.

- Kontrollida seadme korrasolekut. Veendu, et abrasiivkettal ei oleks mõrasid ega pragusid. Keelatud on töötada mittekorras seadmega.
- Veenduda, et toitekaabel, - juhe on terved, et elektrisüsteem oleks vigastusteta.
- Kõigist avastatud puudustest ja rikest teatada haldusjuhile nende kõrvaldamiseks.
- Panna ette kaitseprillid ja kätte kaitsekindad.
- Veenduda, et käia käivitamine ei ohustaks kedagi.
- Töödeldav detail tuleb viia lihvketta vastu kergelt ja sujuvalt, ilma järskude tõugeteta.
- Keelatud on teritada pragudega või murdunud hammastega löikeinstrumente.
- Keelatud on kasutada lihvketta külj- või otspinda, kui ketas ei ole selleks ette nähtud.
- Jälgi et sädemed ei ohustaks kõrvalolevaid esemeid ja materjale.
- Lihvkettast tohib kätega puudutada alles pärast ketta täielikku seiskumist. Seiskumist ei tohi käega ega mingi esemega kiirendada.
- Abrasiiv- ja metallitoolm tuleb töökohalt eemaldada harjaga.
- Mitte asetada tööriistu jms. seadme liikuvate osade lähedale ega lähenda liialt käsi lihvimisketale. Töötamise ajal on keelatud anda ja võtta tööriistu või esemeid üle käia.
- Elektrikäia töötamise ajal on keelatud avada või ära võtta kaitsekatteid.
- Elektrikäi tuleb välja lülitada ja elektrimootor seisata järgmistel juhtudel:
  - avastades rikke seadmetes või elektrimootorites;
  - käia juurest lahkudes, ka lühiajalise lahkumise korral;
  - elektrivoolu katkemisel;
  - käia puhastamise, määrimise, koristamise ja seadistamise ajaks;
  - käia remondi, reguleerimise ning tööriista või detaili vahetamise ajaks;
  - töödeldava detailide mõõtmise ja töötlemiskvaliteedi või pinnasileduse kontrollimise ajaks.

6. PÄRAST TÖÖD

- 6.1. Korrastada töökoht, kasutusel olnud tööriistad ja rakised panna neile ettenähtud kohtadesse.
- 6.2. Lülitada välja kõik elektritarbijad, valgustus jne.
- 6.3. Tööriided ja isikukaitsevahendid jätta selleks ettenähtud kohtadesse (kappi).

7. ERGONOOMIA

Ülekoormushaiguse põhjuseks võivad olla töö ebaratsionaalne organiseerimine, pikaajaline viibimine sundasendis, üksikute lihasrühmade pidev staatiline pinge, korduvad samalaadsed kiired liigutused, äkilised tööritmi muutused, ebaõiged töövõtted, vead raskuste käsitsi teiseldamisel, pisitraumad ja liigväsimus.

Raskusi tõstes:

- hoida selg võimalikult sirge
- tõstetav raskus hoida kehale võimalikult lähedal
- hoida jalad põlvedest kergelt kõverdatud
- pöörata keha jalgadest, mitte seljast
- mitte tõsta õlgadest kõrgemale
- vältida korduvat ühe käega tõstmist
- mitte tõsta liiga madalalt (sobiv raskuse tõstmise kõrgus on 70-80 cm)

-hoiduda juhuslikest äärmuslikest tõstetest.

Soovitusi õigeteks tööasenditeks:

Pea ja kaela piirkond

Tüüpilised vead: pea sage pööramine või pikaajaline hoidmine ette- või tahakallutatud asendis.

Soovitav tööasend: hoida pead võimalikult keskasendis, vältida sagedasi pöördeid ja äärmuslikke asendeid.

Tüüpilised vead: töötamine asendis, kus õlad on kõrgendatud või õlavarred tõstetud (üle 30 cm), kiired korduvad õlavarre liigutused, küünarvarre tugevad pöördes sisse- või väljapoole, töötamine kätega randmete piirasendis – ülemäära sirutatud või painutatud, käsi on pideva pingel all, hoides käes detaili või tööriista.

Soovitav tööasend: hoida õlavarred kehale võimalikult lähedal, vältida ülemäärast painutust ja sirutust randmeliigeses.

Selg

Tüüpilised vead: töötamine kummargil sundasendis, korduv ülekeha pööramine, raskete esemete tõstmine ebaõigete võtetega.

Soovitav tööasend: hoida selg võimalikult sirge nii seistes kui ka istudes, lühendada sundasendis viibimise aega, vaheldada seismist istumisega ja vastupidi. Teha erinevaid töid vaheldumisi.

Töökõrgus on väga tähtis tegur. Kui see on ebaõigesti valitud, siis keha väsib väga kiiresti. Töökõrgus peab olema selline, et tööd saaks teha ilma selga painutamata ja õlgu õiges ja pingutamata asendis hoides.

Tööd tuleks teha käte loomuliku asendi juures, nii lähedal kehale kui võimalik.

Väsimus on ülepinge tunnus. Ülepinges olevaid lihaseid tuleb lasta taastuda, muutes tööliigutusi. Ükski tööasend või –liigutus ei ole soovitatav pikaajaliselt, neid tuleb vaheldada. Vaheldust saavutatakse erinevate tööoperatsioonide või seismise ning istumise vaheldumisega. Tööoperatsioone tehtagu erinevate tööliigutustega, mis võimaldab lihaste koormust ühtlustada. Ülepingutuste vältimise seisukohast tuleks sagedasi lühemaid pause eelistada harvadele pikadele pausidele. Pikad puhkepausid on vajalikud siis, kui töötatakse külmades või kuumades mikrokliimaatilistes tingimustes.

8. TEGUTSEMINE ÕNNETUSOHU JA TULEKAHJU KORRAL

Töötajad peavad tõsise ja ähvardava õnnetusohu korral võtma tarvitusele abinõud vastavalt oma teadmistele ja kättesaadavatele tehnilistele vahenditele võimalike tagajärgede vältimiseks ka sellisel juhul, kui vahetu ülemusega ei ole võimalik kohe ühendust saada.

Tõsise ja vältimatu ohu korral peavad töötajad töökohalt lahkuma kiirelt ja ohutult. Tõsise ja vältimatu ohu korral oma töökohalt või ohtlikult alalt omavoliliselt lahkunud töötajat ei tohi selle eest karistada ega asetada ebasoodsasse olukorda.

Tulekahju tekkimisel tuleb tagada inimeste ohutus ja nende kiire evakueerimine või päästmine ohustatud alast.

Tulekahju avastanud isik on kohustatud:

- teatama viivitamatult häirekeskusele (telefonil 112), kus tulekahju on puhkenud ja mis põleb ning nimetama oma perekonnanime ja teate andmiseks kasutatava telefoninumbri ning vastama päästetöötaja esitatud küsimustele;
- hoiatama ohtu sattunud inimesi;

- sulgema ukseid ja aknad ning välja lülitama ventilatsiooni, tõkestamaks tule levikut;
  - võimaluse piires asuma tuld kustutama.
- Tulekustutus- ja päästemeeskonna sündmuskohale saabumisel informeerib tulekahju avastanud isik või objekti valdaja esindaja meeskonna juhti:
- tulekahju tekkekohast ja ulatusest;
  - võimalikust ohust inimestele;
  - muudest tulekahjuga kaasnedes olevatest ohtudest (plahvatused, ohtlikud kemikaalid, elektriseadmed jms).

9. ESMAABI

Iga töötaja peab enne tööle asumist olema tutvunud esmaabi andmise juhendiga.

Kõige olulisem on tegutseda rahulikult ja läbimõeldult:

- püüda välja selgitada kannatanu seisukord;
- raske tööõnnetuse puhul helistada koheselt hädaabinumbril **112**;
- olemasolevate võimaluste piires anda kannatanule abi,
- vajadusel seisata ohtlikud seadmed, välja lülitada elektrivool jne.

Juhul kui töötajal ei ole piisavalt teadmisi esmaabi andmises, siis oodata kuni saabub selleks väljaõpetatud töötaja või kiirabi.

NB! Ebaõigete esmaabivõtete kasutamine võib kannatanu seisundit veelgi raskendada.

10. KASUTATUD KIRJANDUS JA KEHTIVAD ÕIGUSAKTID

1. Töötervishoiu ja tööohutuse seadus (RT I 1999, 60, 616; 2000, 55, 362; 2001, 17, 78; RT I 2002, 47, 297; RT I 2002, 63, 387; RT I 2003, 20, 120; RT I 2004, 54, 389; RT I 2004, 86, 584; RT I 2004, 89, 612; RT I 2005, 39, 308; RT I 2007, 3, 11; RT I 2007, 12, 66; RT I 2007, 59, 381)
2. Töökohale esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RT I 2007, 42, 305)
3. Töövahendi kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RT I 2000, 4, 30; RT I 2003, 89, 596)
4. Töötajate tervisekontrolli kord (RTL 2003, 56, 816)
5. Tuleohutuse üldnõuded (RTL 2000, 99, 1559; RTL 2004, 100, 1599)
6. Töötervishoiu- ja tööohutuselase väljaõppe ja täiendõppe kord (RTL 2000, 136, 2157)
7. Raskuste käsitsi teisaldamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RTL 2001, 35, 468)